

Behandeling met sperma van een spermabankdonor

Welkom in het Centrum voor Voortplantingsgeneeskunde (CVV) van het AMC. U bent door uw huisarts of behandeld arts verwezen voor kunstmatige inseminatie met gecryopreserveerd (ingevroren) donorsperma van de spermabank. Deze folder beschrijft de gang van zaken voor behandelingen met donorsperma in het CVV.

Werkwijze van het team

In het CVV werken wij als team. Het team bestaat uit verpleegkundigen, counselors, coassistenten, gynaecologen in opleiding, IVF-artsen en gynaecologische stafleden. Elke middag worden alle nieuwe patiënten in het team besproken. Het werken in teamverband betekent dat wij u geen vaste arts kunnen bieden. Om u toch persoonlijk te kunnen benaderen, leggen wij alles duidelijk vast in uw dossier.

Inschrijven, wachttijd en duur van het bezoek

We hebben een wachttijd om te starten met een behandeling met gecryopreserveerd sperma van een donor. Voor een actuele wachttijd adviseren wij u de website goed in de gaten te houden (www.amc.nl/cvv). U meldt zich aan via de mail cvv@amc.nl met een verwijsbrief van de huisarts. De meeste huisartsen sturen de verwijsbrief digitaal via 'zorgdomein'. U kunt de verwijsbrief ook sturen per post naar: Amsterdam UMC, locatie AMC, postbus 22660, 1100 DD Amsterdam. U ontvangt vervolgens van ons een medische vragenlijst ([Nieuwe patiënt voor behandeling met donorsperma](#)). Na het controleren van de vragenlijst en de verwijsbrief wordt u op de wachtlijst geplaatst. U krijgt hiervan een bevestiging. Het is ook mogelijk dat wij eerst nog naar aanleiding van de door u ingevulde vragenlijst extra informatie aan u vragen. In dat geval krijgt u hiervan bericht.

Na de wachttijd nodigen wij u uit voor een voorlichtingsavond waarbij alle facetten van de behandeling met donorsperma van de spermabank worden besproken. Als u na het hebben bijgewoond van de voorlichting, besluit om te starten met de behandeling dan kunt u een afspraak maken op onze polikliniek (zie "[Hoe maak ik een afspraak?](#)")

Wie verwachten wij bij het eerste bezoek?

Voor een bezoek op onze polikliniek schrijft u, de vrouw die wil starten met de behandeling met donorsperma, zich in bij de "inschrijfbalie poliklinieken" op A0. Dit staat ook beschreven in uw afspraakbrief. Als u een partner hebt wordt hij/zij ook ingeschreven. We verwachten dat uw partner mee komt naar het 1e bezoek. Wij verzoeken u om u 5 minuten vóór de afgesproken tijd

bij de balie van Q4 te melden. Zodoende kunnen wij u op de afgesproken tijd te woord staan. Het eerste bezoek duurt anderhalf uur.

Als ouders, familieleden en/of vrienden zijn meegekomen, kunnen zij wachten in de wachtkamer. De reden hiervoor is dat u, uw eventuele partner en de arts vrijuit met elkaar kunnen spreken, omdat er privacy gevoelige onderwerpen besproken worden. Hiermee voorkomen wij ook dat zaken besproken worden die u achteraf liever privé had gehouden. Om dezelfde reden kunt u ook geen eigen tolk meenemen. U kunt bij het maken van de afspraak aangeven of u bij het eerste consult een tolk nodig heeft, dan zorgen wij voor een (telefonische of persoonlijke) tolk.

Wie ontmoet u bij het eerste bezoek?

Tijdens het eerste bezoek wordt u eerst gezien door een arts, vervolgens heeft u een afspraak met onze counselor (indien mogelijk). Het kan zijn dat er nog een medische of een psychosociale reden is om het verzoek niet direct te honoreren. Dit wordt direct met u besproken en u krijgt een afspraak voor vervolgbeleid.

Als uw verzoek wordt gehonoreerd, dan krijgt u een coachend gesprek met de counselor om u zo goed als mogelijk voor te bereiden op het ouderschap en de begeleiding van een kind geboren na behandeling met donorsperma. In het gesprek wordt er samen met u van gedachten gewisseld over wat het voor u (en uw eventuele partner) betekent om een kind te krijgen na behandeling met donorsperma, en hoe u hiermee om kunt gaan naar uw kind en naar uw omgeving.

Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting

Sinds 2004 is de [Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting](#) van kracht en is het in Nederland verboden om gebruik te maken van een donor die zich niet bekend wil maken aan het kind. Deze wet voorziet in de registratie van alle gegevens van de donor en de zwangerschappen die met hulp van zijn sperma zijn ontstaan. Als een kind, geboren na een behandeling met donorsperma, op 16-jarige leeftijd de identificerende gegevens van de donor wil krijgen dan kan dit via de Stichting Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting (<http://donorgegevens.nl/>). U kunt na de geboorte van uw kind bij de stichting een donorpaspoort opvragen, waarin de fysieke en sociale kenmerken van de donor staan. Ook kunt u - als u een lesbische relatie heeft - op deze website terecht voor verklaringen voor juridisch ouderschap of meemoederadoptieprocedure. Let goed op de voorwaarden.

Spermabankdonoren

Alle donoren die zich melden bij het Fertiliteitslaboratorium krijgen een intakegesprek, een gesprek met een van onze counselors, een genetisch screeningsgesprek en het verzoek om te doneren voor op zijn minst twee gezinnen. Een donor staat zijn sperma af “om niet”. Dit betekent dat hij hiervoor geen geldelijke beloning ontvangt. Onze ervaring is dat de voornaamste reden van een donor om sperma te doneren het helpen van anderen is. Een donor heeft geen zeggenschap over aan wie zijn sperma wordt afgestaan. Een donor kan geen beroep doen op vaderschap en heeft geen recht om het kind bij naam en toenaam te kennen. Wel mag hij weten hoeveel kinderen er zijn verwekt met zijn sperma. Een donor doneert voor maximaal 12 gezinnen. Hij mag altijd aangeven dat hij voor minder gezinnen doneert, maar nooit voor meer gezinnen. Een donor mag te allen tijde zijn donatie stop zetten en mag zich inschrijven bij maar één spermabank.

Donorselectie

Ieder gezond mens is drager van genetische aandoeningen, zonder daar last van te hebben. Ongeveer 1 op de 150 stellen is een zogenoemd dragerpaar. In dat geval zijn beide partners drager van dezelfde ziekte en hebben zij een verhoogde kans (meestal 25%) op het krijgen van een kind met deze ziekte. Voor een aantal groepen mensen geldt een hogere kans dan 1 op 150 om beide drager te zijn van dezelfde ziekte. Dit geldt voor: Mensen uit bepaalde bevolkingsgroepen waarin sommige ziekten vaker voorkomen, zoals de ziekten die vaker voorkomen bij mensen van oorspronkelijk Volendamse, Ashkenazi Joodse en Afrikaanse (Surinaamse/ Antilliaanse) of Mediterrane afkomst; of mensen met één van de 50 ziekten (of dragerschap) in de familie. Meer informatie op <http://www.erfelijkheid.nl> en kies 'kinderwens' of bezoek de website www.dragerschapstest.nl. Geeft u bij het 1e consult aan of u tot een dergelijk bepaalde groep behoort.

Dragerschap is van te voren niet te voorspellen en ook niet door middel van een genetisch screeningsgesprek. Het kan dus ook zo zijn dat u en de donor beiden toevallig drager zijn van dezelfde genetische aandoening. De kans dat u een 'dragerpaar' bent met de spermabankdonor is circa hetzelfde risico (1 op 150, circa 0.7%) als met een partner. In dat geval kan er een kind geboren worden met een genetische ziekte. In dat geval wordt de donor tijdelijk geblokkeerd in afwachting van de uitslag van DNA-onderzoek. Uw behandeling wordt daardoor enkele maanden uitgesteld. Als blijkt dat de donor drager is, dan kan deze donor alleen nog ingezet worden als de vrouw geen drager blijkt te zijn. Mocht u al een kind hebben van deze donor, dan wordt u op de hoogte gebracht en - indien van toepassing - zal verder onderzoek worden ingezet. Mocht u een tweede kind willen, dan krijgt u advies op maat van de klinisch geneticus.

Donormatching

De donoren worden voor u geselecteerd naar aanleiding van uw uiterlijke kenmerken, of indien van toepassing, die van uw partner. Dit wordt gedaan door middel van foto's en een kenmerkenlijst die u kunt invullen. Als u zelf afkomstig bent van een risicopopulatie waarbij een verhoogde kans is op genetische aandoening, of u weet dat u drager bent van een genetische aandoening, zal hier rekening mee gehouden worden met de donorselectie. Voorbeelden van genetische aandoeningen zijn sikkelcelziekte of cystic fibrose. Er zal dan geen donor gekozen worden uit dezelfde risicopopulatie. U dient dit met uw arts te bespreken en aan te geven op het kenmerkenlijstje. Is het nodig de donor te screenen, dan wordt dat met u besproken. Alle screeningskosten komen voor uw rekening.

Per januari 2018 is met de spermaklinieken overeengekomen dat een donor voor maximaal 12 gezinnen mag doneren. Het inzetten van de spermadonoren is hiermee gelimiteerd tot 12 gezinnen en niet tot een maximaal aantal kinderen. Over het algemeen kiezen gezinnen om tussen de 1 en de 3 kinderen te krijgen. Indien u een kind heeft gekregen na behandeling met donorsperma, en er is voldoende cryo semen dan is een tweede en eventueel derde behandeling van dezelfde donor gegarandeerd.

Welke behandelingen voeren wij uit met gecryopreserveerd donorsperma?

De arts geeft u een behandeladvies. Wat dit advies voor u zal zijn, is afhankelijk van uw medische voorgeschiedenis en de uitkomsten van onderzoeken die eventueel bij u zijn of nog

worden uitgevoerd. In principe bieden wij bij vrouwen jonger dan 40 jaar Intra-Uteriene Inseminatie (IUI) in de natuurlijke cyclus aan (zie AMC-patiëntenfolder '[Intra-Uteriene Inseminatie in de natuurlijke cyclus \(IUI\)](#)'). Bij vrouwen van 40 jaar en ouder bieden wij Intra-Uteriene Inseminatie (IUI) met hormonale stimulatie aan (zie AMC-patiëntenfolder '[Intra-Uteriene Inseminatie \(IUI\) met milde stimulatie](#)'). Als er een contra-indicatie is voor een tweelingzwangerschap of u wil het risico op een tweeling niet lopen, dan is IVF met 1 embryo plaatsing een optie (zie AMC patiëntenfolder [In Vitro Fertilisatie \(IVF\) en Intra Cytoplasmatische Sperma Injectie \(ICSI\)](#)).

U kunt ook gevraagd worden mee te doen aan een zorgevaluatie: meer informatie op (www.zorgevaluatienederland.nl).

Informatie specifiek voor alleenstaande vrouwen

Wij adviseren u om als u tijdens de behandeling seksueel contact heeft, om altijd beschermde gemeenschap met condooms te hebben. U kunt namelijk niet twee spermadonoren hebben. Wij weten dan niet van wie u zwanger bent; we willen te allen tijde voorkomen dat uw zwangerschap en kind foutief gekoppeld worden aan de donor bij de Stichting Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting. Een vaderschapstest met DNA van de spermabankdonor is namelijk niet mogelijk.

Wij adviseren u in het geval van een prille relatie contact op te nemen en een afspraak te maken met onze counselor. Wij willen graag met u in gesprek.

Psychische belasting

Behandeling met donorsperma is een intensief proces dat veel tijd van u vergt. Elke maand is er de onzekerheid over het resultaat van de behandeling en dit kan spanningen opleveren. De teleurstelling bij het toch optreden van de menstruatie of een negatieve zwangerschapstest kan groot zijn. Als u daarover wil praten of nog vragen heeft, kunt u telefonisch terecht bij de verpleegkundige via onderstaand telefoonnummer. Voor een persoonlijk gesprek kunt u een afspraak maken op het verpleegkundig spreekuur of bij de counselor verbonden aan de afdeling.

Nog niet zwanger

Een groot deel van de behandeling vindt door uzelf thuis plaats (LH testen indien van toepassing) en uw contact met de afdeling bestaat uit korte bezoeken (verrichtingen) zoals de inseminatie (of echo indien van toepassing). Na een jaar van behandeling wordt een evaluatie consult ingepland met de arts. Indien gewenst is er altijd de mogelijkheid eerder een gesprek met de arts aan te vragen.

Kosten

Vrouwen zonder mannelijke partner moeten voorafgaand aan de intake met de arts een eigen bijdrage betalen.

Ook aan het gebruik van donorsperma zijn voor iedereen, voor elke afzonderlijke cyclus kosten verbonden.

Alle nodige informatie kunt u vinden in de folder: "[Tarieven en betaling van uw behandeling bij het Centrum voor Voortplantingsgeneeskunde \(CVV\)](#)".

Zwanger na behandeling met donorsperma

Als u zwanger bent geworden dan bent u volgens de Wet Donorgegevens Kunstmatige Bevruchting verplicht om de zwangerschap en geboorte te melden aan het CVV. Dit kunt u doen door zelf een bericht via Mijn Dossier te sturen. Vermeld altijd uw meisjesnaam, geboortedatum en patiëntnummer.

Belangrijk: Als er een vermoeden bestaat dat uw kind een aangeboren of genetische afwijking heeft, dan verzoeken wij u nadrukkelijk het CVV hiervan direct op de hoogte te stellen. Wij blokkeren de donor totdat bekend is of de donor wel of geen drager is van deze aandoening. **Ook als al tijdens uw zwangerschap vermoedt wordt dat uw kind een aangeboren of genetische afwijking heeft, wacht dan niet tot de geboorte, maar neem direct contact op.** Mocht op latere leeftijd blijken dat uw kind een aangeboren of genetische afwijking heeft, neem dan ook contact met ons op.

Als u een lesbische relatie heeft dan kan de vrouw die het kind draagt vanaf 24 weken bij de SDKB (<http://donorgegevens.nl/>) terecht voor verklaringen voor juridisch ouderschap of meemoederadoptieprocedure. Let goed op de voorwaarden. Wordt niet voldaan aan de voorwaarden, dan moet een erkenning-procedure bij de gemeente gevolgd worden alvorens het juridisch ouderschap aangevraagd kan worden.

In het kader van evaluatie van onze behandelingen vragen wij alle vrouwen die zwanger zijn geworden na een vruchtbaarheidsbehandeling een vragenlijst in te vullen over het verloop van de zwangerschap, bevalling en de gezondheid van het kind. Meer informatie in de [Folder Zwanger! Waar moet ik op letten en info over prenatale zorg en screening](#). Als u zwanger bent geworden na behandeling met donorsperma, is het invullen van deze vragenlijst van groot belang en helpt het ons het donor programma op een verantwoordelijke wijze uit te voeren.

Nazorg: coaching

Heeft u in de toekomst nog vragen of zorgen over de begeleiding van uw kind geboren na behandeling met donorsperma, neem dan gerust contact met ons op. Zonder tussenkomst van de arts of een verwijzing van de huisarts is het mogelijk een gesprek aan te gaan met onze counselor(s).

Vragen

Hebt u nog vragen en/of opmerkingen, u kunt ons een bericht sturen via “Mijn Dossier”, te versturen na inloggen op mijndossier.amsterdamumc.nl of via de app (Mijn Dossier Amsterdam UMC). Meer informatie over “Mijn Dossier” staat op onze website www.amc.nl/cvv. Dit is de enige veilige manier om met het ziekenhuis te communiceren.

U kunt ook telefonisch contact opnemen met het CVV, tel. 020- 5664287 (tijdens werkdagen tussen 9.00 en 11.00 uur en 14.00 en 16.00 uur).